

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Економічний факультет
Кафедра маркетингу, інновацій та регіонального розвитку

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Інноваційна економіка

Обов'язкова

Освітньо-професійна програма	<i>Економіка</i>
Спеціальність	<i>051 Економіка</i>
Галузь знань	<i>05 Соціальні та поведінкові науки</i>
Рівень вищої освіти:	<i>третій (освітньо-науковий)</i>
Факультет, на якому здійснюється підготовка фахівців	<i>Економічний</i>
Мова навчання	<i>Українська</i>
Розробники	<i>І.М.Буднікевич., д.е.н., професор</i> <i>І.А.Крупенна, к.е.н., доцент</i>
Профайл викладача (-ів)	http://mmix.cv.ua/staff/budnikevych-iryna-myhajlivna http://mmix.cv.ua/staff/krupenna-nyemtseva-inga-anatolivna
Контактний тел.	<i>+380372509465</i>
Е-mail:	i.budnikevich@chnu.edu.ua i.krupenna@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=7535
Консультації	<i>Офлайн консультація вівторок 14.00-15.00</i> <i>Онлайн консультація п'ятниця 14.00-15.00</i> <i>Додаткові консультації: за попередньою домовленістю</i>

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).
Дисципліна «Інноваційна економіка» спрямована на формування у здобувачів компетентностей щодо теоретичних аспектів інновацій та інноваційної економіки, організації інновацій, розуміння інноваційних тенденцій, трендів інноваційного та технологічного розвитку, набуття практичних навичок пов'язаних з генеруванням ідей, інноваційними навичками в соціальній сфері, у тому числі в освіті, функціонування інноваційної економіки на макро- та мікрорівні, обґрунтуванням та впровадженням інноваційних проєктів, стимулюванням інновацій, маркетингом та комерціалізацією інновацій, вибором інноваційної стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

2. Мета навчальної дисципліни: формування у здобувачів цілісної системи знань і навичок, необхідних для генерування та реалізації ідей, функціонування інноваційного бізнесу, розвитку територій (міст, регіонів, країн) в умовах інноваційної економіки, викладання економічних дисциплін, ініціювання та впровадження інновацій в різних видах діяльності, організації інноваційної діяльності на рівні держави, регіону і окремої організації.

3. Пререквізити. Відповідно до ОП «Економіка» навчальна дисципліна «Інноваційна економіка» вивчається на першому році навчання в 2 семестрі після таких дисциплін: «Філософія та методологія науки», «Актуальні проблеми економіки», «Проектний менеджмент (Project management)», «Статистичний аналіз в економіці».

4. Результатом вивчення дисципліни «Інноваційна економіка» є набуття здобувачами освіти таких компетентностей:

Загальні компетентності	ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК04. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) ЗК05. Здатність розв'язувати комплексні проблеми економіки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.
Спеціальні (фахові) компетентності	СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей. СК03. Здатність використовувати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних і теоретичних досліджень у сфері економіки, методи комп'ютерного моделювання, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та науково-педагогічній діяльності. СК05. Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

	СК06. Здатність обґрунтовувати та готувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей розвитку соціально-економічних систем і процесів із застосуванням математичних методів та моделей. СК07. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні наукові проєкти в економіці та дотичні до неї міждисциплінарні підходи, проявляти лідерство та відповідальність при їх реалізації; комерціалізувати результати наукових досліджень та забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності СКО9*. Здатність розвивати інноваційні соціальні навички, ефективно поєднувати наукові здобутки та педагогічну майстерність, використовувати сучасні технології та методи навчання у викладанні економічних дисциплін.
--	--

Програмні результати навчання:

РН03. Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у економіці та дотичних міждисциплінарних напрямках.

РН05. Пропонувати нові рішення, розробляти та наукові проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності.

РН07. Застосовувати інноваційні науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної етики та доброчесності.

РН10*. Спрямовувати наукову роботу на дослідження актуальних проблем економіки, що виникають під впливом глобальних економічних трендів; поєднувати теоретичні знання з прикладними інноваційними розробками, придатними для практичного використання в економічній політиці та господарській практиці.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				Кількість годин			
	Денна форма				Заочна форма			
	усього	усього			у тому числі			
		Лекції	Семінарії	Сам. роб.	Усього	Лекції	Семінарії	Сам. роб.
Тема 1. Інноваційна економіка: критерії, стан, основні тенденції та тренди	10	2	2	6	10	1	-	9
Тема 2. Сучасні організаційні форми інноваційного розвитку.	10	2	2	6	10	-	1	9
Тема 3. Стратегічне управління інноваціями	10	2	2	6	10	1	-	9
Тема 4. Методи генерування інноваційних ідей та інноваційних навичок	12	-	4	8	12	-	2	10
Тема 5. Маркетинг інновацій та комерціалізація нововведень	10	1	2	7	10	-	1	9
Тема 6. Управління персоналом в інноваційній організації	10	1	2	7	10	-	1	9
Тема 7. Венчурне підприємництво, стартапінг та інноваційні проєкти	10	-	2	8	10	-	1	9
Тема 8. Інтелектуальна власність в інноваційній економіці	9	1	2	6	9	1	-	8
Тема 9. Національні інноваційні системи та інноваційна політика	9	1	2	6	9	1	-	8
УСЬОГО ГОДИН	90	10	20	60	90	4	6	80

5.2. Зміст завдань для самостійної роботи з курсу

«Інноваційна економіка»

Тема	Год. денна	Год. заочна
Тема 1. Інноваційна економіка: критерії, стан, основні тенденції та тренди	6	9
<i>Після вивчення наведеного теоретичного матеріалу та самостійної роботи з рекомендованими літературними джерелами необхідно підготувати і провести реферативне дослідження на тему «Інноваційна економіка». У дослідженні розглянути одне з питань:</i> <i>- Підходи до оцінки рівня інноваційного розвитку національної економіки</i> <i>- Організація статистичних спостережень та оцінки фактичного стану інноваційної сфери,</i> <i>- Рейтинги інноваційних економік.</i> <i>- Рейтинг інноваційних економік Bloomberg.</i>	2	3

Тема	Год. денна	Год. заочна
- Глобальний індекс інновацій (Global Innovation Index) - «Підривні» та «проривні» інновації. - Зміна поняття товару в інформаційному суспільстві та знаннєвій економіці. - Формування інноваційної економіки в країнах, які перебували на периферії світової економіки. - Інновації в ESG-стратегіях. - Глобальна база даних по брендам		
Опрацювати методичні вказівки до використання методу конкретних ситуацій. Прочитати та проаналізувати ситуаційну вправу. Дати відповідь на запитання та виконати завдання до кейсової ситуації. Підібрати додатковий матеріал до кейсу.	2	3
Підготовка до участі в круглому столі «Інновації військового часу»	1	2
Есе «Як війни та пандемії впливають на еволюцію інноваційної діяльності?»	1	1
Тема 2. Сучасні організаційні форми інноваційного розвитку.	6	9
Після вивчення наведеного теоретичного матеріалу та самостійної роботи з ресурсами мережі Інтернет підготувати презентацію пошукового дослідження на одну із запропонованих тем: - Підготовка презентації пошукового дослідження з організації діяльності технопарків (світовий досвід) - Підготовка презентації пошукового дослідження з організації діяльності бізнес-інкубаторів (світовий досвід) - Підготовка презентації пошукового дослідження з організації діяльності виставок інновацій (світовий досвід) - Підготовка презентації пошукового дослідження з організації діяльності технополісів (світовий досвід) - Підготовка презентації про акселераторів та стартапах в Україні	2	3
Прочитати та проаналізувати ситуаційну вправу. Дати відповідь на запитання та виконати завдання до кейсової ситуації. Підібрати додатковий матеріал до кейсу.	2	3
Підготувати ситуаційну вправу з організації інноваційної діяльності. Сформулювати запитання та завдання до кейсових ситуацій.	2	3
Тема 3. Стратегічне управління інноваціями	6	9
Підібрати, проаналізувати та зробити висновки зі статистичних даних пов'язаних з інноваційним розвитком обраного ринку, визначити інноваційно-технологічні тенденції конкретного ринку, які впливають на визначення та впровадження стратегічних планів розвитку суб'єкту господарювання у сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності	2	3
Прочитати та проаналізувати ситуаційну вправу. Дати відповідь на запитання та виконати завдання до кейсової ситуації. Підібрати додатковий матеріал до кейсу.	2	3
Підготувати ситуаційну вправу з стратегій провідних компаній. Сформулювати та висловити свої думки з приводу успішності підтримки інноваційних стратегій провідних компаній. Сформулювати запитання та завдання до кейсових ситуацій.	2	3
Тема 4. Методи генерування інноваційних ідей та інноваційних навичок	8	10
Підготовка та проведення тренінгу з обраного методу генерування інноваційних ідей	3	4
Підготовка до дискусії «Інструменти та методи створення середовища, що сприяє генерації ідей»	2	3
Підготовка презентації з досвіду провідних компаній формування	2	2

Тема	Год. денна	Год. заочна
<i>інноваційних навичок персоналу</i>		
<i>Підготовка презентації інноваційних методів та форм організації навчання: Інтерактивні заняття; Технології доповненої та віртуальної реальності; Використання штучного інтелекту; Змішане навчання. Моделювання та 3D-друк; Дизайн-мислення; Проектне навчання; Навчання на основі запитів; Головоломка; Навчання хмарним обчисленням; Перевернутий клас; Навчання однолітків; Перехресне навчання; Індивідуальне навчання.</i>	1	1
Тема 5. Маркетинг інновацій та комерціалізація нововведень	7	9
<i>Підготувати доповідь про ключові тренди технологічних, соціальних, екологічних та економічних нововведень.</i>	2	2
<i>Реферування наукових статей з тематики маркетингу та комерціалізації інновацій</i>	2	3
<i>Підготувати повідомлення про франшизи як спосіб комерціалізації інновацій</i>	1	2
<i>Моделювання прикладів трансферу і комерціалізації інноваційних технологій</i>	2	2
Тема 6. Управління персоналом в інноваційній організації	7	9
<i>Пошукове дослідження: «Основні методи стимулювання інноваційної активності працівників та генерування нових ідей»</i>	4	5
<i>Прочитати та проаналізувати ситуаційну вправу. Дати відповідь на запитання та виконати завдання до кейсової ситуації. Підібрати додатковий матеріал до кейсу.</i>	3	4
Тема 7. Венчурне підприємництво та стартапінг	8	9
<i>Підготовка презентації з узагальнення досвіду зарубіжних країн в організації діяльності венчурних фірм, бізнес-інкубаторів, інноваційних центрів; розвитку малих наукомістких форм в Україні; діяльності венчурних фондів за кордоном та в Україні.</i>	2	2
<i>Проаналізувати рейтинги інноваційних компаній, вивчити методику їх укладання</i>	2	2
<i>Пошукове дослідження успішних та провальних інноваційних проєктів в підприємницькій, торговельній або біржовій діяльності.</i>	2	2
<i>Підготовка до ділової гри «Обґрунтування ідеї інноваційного проєкту» (на вибір: в некомерційній сфері, у різних сферах та видах діяльності)</i>	2	3
Тема 8. Інтелектуальна власність та її роль в інноваційній економіці	6	8
<i>Аналіз стану та тенденцій розвитку ринку певної техніки чи технології. Аналіз ринку наукових досліджень (розробок) (джерела: BOIT «World Intellectual Property Indicators», IFI CLAIMS «IFI CLAIMS ANNOUNCES. GLOBAL PATENT HOLDERS», IFI Global 250, IFI CLAIMS Live 1000, Reputation Institution Global Rep TrakTM</i>	2	3
<i>Провести патентний пошук для самостійно обраного продукту</i>	2	3
<i>Кабінетне дослідження для прогнозування наукових напрямків та розробок, результати яких будуть конкурентоздатні в майбутньому</i>	2	2
Тема 9. Національні інноваційні системи та інноваційна політика	6	8
<i>Підготовка тез/доповіді на факультетський Форум інновацій</i>	6	8
Всього	60	80

6. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни «Інновації та маркетинг інновацій»

- бізнес-кейси (індивідуальні або командні).
- методи візуалізації результатів (презентації результатів виконаних завдань, ілюстрації, відеоматеріали тощо).
- ділові гри.
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами.
- комп'ютерні засоби навчання (онлайн курси, онлайн-ресурси, web-конференції, вебінари тощо).
- самостійна робота над індивідуальним завданням.
- підготовка тез/доповіді на конференцію.
- тренінги, коучі, майстер-класи від запрошених стейкхолдерів.
- реферативні та пошукові дослідження.
- вивчення вітчизняних та зарубіжних практик.
- інтеграція міжнародних практик.

7. Контроль та оцінювання результатів навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни «Інновації та маркетинг інновацій»

Формами поточного контролю є:

- презентація самостійних робіт за індивідуальними завданнями.
- захист бізнес-кейсів, результатів досліджень.
- аналітичні звіти, реферати.
- презентації результатів виконання завдань.
- проведення ділових ігор.
- презентація власного підготовленого кейсу.
- публікації тез, доповідей, статей.

Форма підсумкового контролю

- екзамен у тестовій формі.

За семестр здобувач може отримати максимум 60 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)									Кількість балів (екзамен)	Σ балів
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	Тести	
6	6	6	8	6	6	8	6	8	40	100

Екзамен включає 40 тестів і оцінюється в 40 балів – за кожен вірно виконаний тест здобувач отримує 1 бал. Питання тестів охоплюють програму дисципліни і передбачають визначення рівня знань та ступеня опанування здобувачами компетентностей. Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів) і додається до кількості балів отриманих здобувачем протягом семестру.

Сума оцінок дозволяє сформувати підсумкову оцінку на основі використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

8. Список рекомендованої літератури

1. Аднер Р. Широкий поглядом. Нова стратегія інновацій. Лабораторія, 2022. 256 с.
2. Аріелі Ін. Книга Хуцпа. Чому Ізраїль став світовим центром інновацій та підприємництва. Пер. Ольга Бершадська. Yakaboo Publishing, 2021. 280 с.
3. Берг Н., Найтс М. Amazon і майбутнє електронної торгівлі. Пер. Олександр Оржицький. Vivat, 2023. 436 с.
4. Буднікевич І. М., Благун І. І., Крупенна І. А., Бокучава В. Б. Напрямки застосування маркетингових інновацій у комунікаційній політиці готельних закладів. Бізнес Інформ. 2020. №8. С. 266–277. https://www.business-inform.net/article/?year=2020&abstract=2020_8_0_266_277
5. Буднікевич І., Коломицева О., Шпаюк О. Вплив глобальних маркетингових трендів на оновлення інструментів медичного маркетингу. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. №6, Том 2, 2021. Хмельницький: Хмельницький нац. ун-т. С. 135-142. URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/?p=10584>
6. Буднікевич І.М., Бастратов Д.А., Подільчук О.С. Практики застосування новітніх інструментів маркетингу гравцями фешен-індустрії в кризових умовах. Науковий вісник Чернівецького університету. Серія Економіка. 2021. №80. С.78-88. <http://econom.chnu.edu.ua/journal/index.php/ecovis/article/view/152/114>
7. Буднікевич І.М., Заблудська І.В., Бастратов Д.А. SMART-концепція інноваційного просторового розвитку: досвід розвинутих країн. MODELING THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMIC SYSTEMS. 2023. №4. С.99-106. URL: <https://mdes.khmn.edu.ua/index.php/mdes/article/view/247>
8. Буднікевич І.М., Крупенна І.А., Баранюк Д.С. Досвід Ізраїлю з розвитку інновацій та туризму в умовах воєнних дій. Економіка та право. 2023. №4 (71). С.68-78.
9. Буднікевич І.М., Романюк Н.В. Інноваційний потенціал трансформації економіки регіону на засадах партнерства та взаємодії. Науковий вісник Чернівецького університету : Збірник наук. праць. Економіка. Вип.829. Чернівці : ЧНУ, 2020. С.57-63. URL: <http://econom.chnu.edu.ua/journal/index.php/ecovis/article/view/134>
10. Буднікевич І.М., Черданцева І.Г., Крупенна І.А. Інноваційні інструменти маркетингових досліджень в маркетинговій товарній та комунікаційній політиці торговельних закладів. Економіка та право. 2020. № 2(57). С. 64-76. URL: <http://economiclaw.kiev.ua/index.php/economiclaw/article/view/986>
11. Буднікевич І.М., Школа І.М. Становлення регіонального ринку інновацій в Україні. – Чернівці: «Зелена Буковина», 2002. 200 с.
12. Вулф А. Долина богів. Історії з Кремнієвої долини. Yakaboo Publishing, 2018. 288 с.
13. Гавриш О.А., Дергачова В.В., Кравченко М.О. та ін. Менеджмент стартап проєктів: підручник. Київ: КПІ ім Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2019. 344 с.
14. Гринько П.Л. Управління інноваційним розвитком бізнесу в умовах цифрової економіки : теорія, методологія, практика: монографія / за ред. Іванченка І.С. Харків : Видавництво Іванченка І.С., 2020. 342 с.
15. Грегерсен Гел. Змінюй питання. Знаходь відповіді. Генеруй інновації та знаходь рішення / з англ. пер. Оксана Дятел. Київ : Bookchef : Форс Україна, 2020. 366 с.
16. Довбня С.Б., Чабанець Т.М. Інноваційне стратегічне планування. Дніпро: Ліра, 2020. 206 с.
17. Екологічні інновації у підвищенні економічної та продовольчої безпеки України : колект. монографія / [О. В. Антоновський та ін.] ; за ред. Т. О. Чайки, І. О. Яснолоб, О. О. Горба ; Полтав. держ. аграр. акад. Полтава : Астроя, 2020. 216 с.
18. Збірник ситуаційних (кейсових) завдань з навчальних дисциплін «Інновації та інноваційна економіка», «Інноваційний розвиток підприємства», «Інновації та маркетинг інновацій», «Маркетинг інновацій», «Digital-marketing», «Технології та новації». Навчальний посібник. / уклад. І.М. Буднікевич, Є.І. Венгер, О.В.Кифяк, І.А. Крупенна. Чернівці: Чернів. нац. ун-т, 2021. 172 с.
19. Інноваційна економіка: теоретичні та практичні аспекти : монографія Вип. 3. О.М. Коваленко, Є.І. Масленніков, Е.А. Кузнєцов, Ю.М. Сафонов, С.В. Філіппова та ін.

Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2017. 634 с.

20. Інтелектуальна власність: магістерський курс : підручник / П.Г.Перерва [та ін.] ; ред.: П.Г.Перерва, В.І.Борзенко, Т.О.Кобелєва; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Харків : Планета-Прінт, 2019. 1002 с
21. Йоріш А. Нехай будуть з вами інновації. Як ізраїльська винахідливість рятує світ. Пер. Зорина Тіммерман. Yakaboo Publishing, 2019. 272 с.
22. Комерціалізація інновацій: колект. монографія. За заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Ілляшенка С. М., д-ра екон. наук, доц. Біловодської О. А. Суми : Триторія, 2020. 263 с.
23. Краус Н.М. Інноваційна економіка в глобалізованому світі: інституціональний базис формування та траєкторія розвитку: монографія. Київ: Аграр Медіа Груп, 2019. 492 с.
24. Кращі проєкти та практики регіонального розвитку ЄС в Індустрії 4.0. URL: <https://www.industry4ukraine.net/eu-regional-development-in-industry-4-0/>
25. Крістенсен Кл. Дилема інноватора. Як нові технології нищать сильні компанії. Пер. О.Гончар. Yakaboo Publishing, 2017. 276 с.
26. Кузумано М., Йоффе Д. Стратегії геніїв. П'ять найважливіших уроків від Білла Гейтса, Енді Гроува та Стіва Джобса. Пер. Світлана Новікова. К.: Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля». 256 с.
27. Лісовська Ю., Лісовський П. Філософія науки. Військово-промислові інновації. К.: Університет Україна, 2022. 192 с.
28. Маркетинг технічних інновацій: навч. посіб. / М.К. Сукач, І.В. Ніколенко, Г.О. Оборський та ін.; за ред. д.т.н., проф. М.К. Сукача. К.: Видавництво Ліра-К, 2016. 414 с.
29. Меєр Е., Гастінгс Р. Netflix і культура інновацій. Ebury Press, 2024. 320 с.
30. Мотивування персоналу підприємств: інноваційні технології та реінжинірингові підходи : монографія. Кузьмін О. Є. та ін.; Нац. ун-т «Львів. політехніка». Львів : Галицька Видавнича Спілка, 2020. 215 с.
31. Петренко Л.А. Інноваційний розвиток підприємства: генезис теорії та сучасна практика управління : монографія / Л. А. Петренко ; Держ. ВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». Київ : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2020. 328 с.
32. Роджерс Еверетт М. Дифузія інновацій (Diffusion Of Innovations). Пер. Василь Старко. К.: Києво-Могилянська академія. 592 с.
33. Тіль П. Від нуля до одиниці. Нотатки про стартапи, або Як створити майбутнє. Пітер Тіль за участю Блейка Мастерса ; пер. з англ. Роман Обухів. Київ : Наш Формат, 2020. 238 с.
34. Флорида Р. Номо creativus. Як новий клас завойовує світ. Пер. Максим Яковлев. К.: Наш Формат, 2018. 432 с.
35. Щодо сприяння впровадженню технологічного підходу «Індустрія 4.0» в Україні : Постанова Кабміну від 21 липня 2021 р. No 750. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/750-2021-%D0%BF#Text>
36. Catmull E. Creativity, Inc.: Overcoming the Unseen Forces That Stand in the Way of True Inspiration. Bantam Press, 2014. 368 p.
37. Eurostat. Science, technology and innovation. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/science-technology-innovation/data/database>
38. IFI CLAIMS ANNOUNCES 2021 TOP GLOBAL PATENT HOLDERS. IFI CLAIMS Announces 2021 Top Global Patent Holders IFI CLAIMS
39. Key tools to assess and improve soft innovation policies. URL: <https://www.interregeurope.eu/passpartool>
40. Steve Brachmann IFI CLAIMS Rankings Show Increasing Role of Chinese Entities in U.S., Global Patent Ownership. URL: <https://ipwatchdog.com/2022/01/11/ifi-claims-rankings-show-increasing-role-of-chinese-entities-in-us-global-patent-ownership/id=142745/>

9. Інформаційні ресурси

1. <http://sdip.gov.ua> – офіційний сайт Державної служби інтелектуальної власності України.
2. <http://www.intelvas.com.ua> – Науково-практичний журнал «Інтелектуальна власність».
- <http://inneco.org/index.php/inneco.ua> - сайт журналу «Інноваційна економіка»

3. <http://www.ukrpatent.org/> – офіційний сайт Державного підприємства «Український інститут промислової власності».
4. <https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-01-18/germany-breaks-korea-s-six-year-streak-as-most-innovative-nation> – Bloomberg Innovation Index
5. www.epo.org/ – офіційний сайт Європейського патентного відомства.
6. www.inta.org/ – офіційний сайт Міжнародної асоціації товарних знаків.
7. www.ip-centr.kiev.ua/newscipr/head_page_large.jsp – офіційний сайт Українського центру інноватики та патентно-інформаційних послуг.
8. www.ndiiv.org.ua – офіційний сайт Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності національної академії правових наук України.
9. www.uacr.kiev.ua – офіційний сайт Державного підприємства «Українське агентство з авторських та суміжних прав».
10. www.wipo.int – офіційний сайт Всесвітньої організації інтелектуальної власності.
11. <https://ipwatchdog.com> – патентний сервіс IFI CLAIMS Patent Services
12. <https://www.interregeurope.eu/smarty/> – Smart SMEs for Industry 4.0.
13. <https://s3platform.jrc.ec.europa.eu/en/digital-innovation-hubs> – Smart Specialisation Platform. Digital Innovation Hubs.

Сайти

1. Indiegogo – краудфандінговий сайт для пошуку джерел фінансування нових концепцій і виявлення інноваційних продуктів до того, як вони стануть популярними.
2. Springwise - це новинний сервіс, орієнтований на інновації, який допоможе вам залишатися в курсі останніх новин зі всіх галузей.
3. Wired пропонує контент на теми культури, бізнесу, науки та дизайну. Користувачі можуть отримати доступ до 4 статей в місяць без оплати.
4. Tech Insider містить високоякісні аналітичні матеріали, присвячені технологіям.
5. Futurism – ресурс новин та розповідей про майбутнє, історії про штучний інтелект, наукову фантастику, суспільство майбутнього і медицину завтрашнього дня.

Ресурси присвячені інноваціям, блокчейн технологіям, data science

1. ForkLog – офіційний канал культового журналу ForkLog. Усе найголовніше про біткоіни, криптовалюту, блокчейн і децентралізовані технології.
2. DeCenter – один з найпопулярніших каналів про блокчейн та децентралізовані системи. Тут можна знайти аналітику по свіжих ICO, дані по торгах на основних біржах і дізнаватися про всі новини індустрії одним з перших.
3. BitLenta – новини про криптовалюту з усього світу, цікаві анонси тематичних заходів.
4. Data Science Notes – бібліотека електронних книг, статей і лекцій про Data Science.
5. Data Science by ODS.ai – перший телеграм-канал про Data Science (ведеться англійською мовою). Тут можна почитати про теорію і практику ІІ, великих даних, машинного навчання та інших технологіях.
6. Інновації світу – @innovationoftheworld
7. Ідеї для малого та середнього бізнесу а також новини про інноваційні технології @biznesin
8. Telegram-канал Retail & Loyalty «Роздріб. E-commerce. Інновації» retailloyaltyjournal